

Afdækning og afgrænsning af sprogforstyrrelsen DLD hos børn under 5 år

Udgangspunkt

Den logopædiske vurdering viser, at et barn under 5 år har sprogvanskeligheder med betydelig indvirkning på samspillet i dagligdagen. Der er ingen kendt biomedicinsk tilstand, fx autisme eller epilepsi.

Faglige overvejelser

Nedenstående overvejelser kan støtte logopædens vurdering af sandsynligheden for, at sprogvanskelighederne er relateret til sprogforstyrrelsen DLD. Overvejelserne bør tage hensyn til den store variation i sprogfærdighederne i denne alder.

Indikatorer, der peger på:

Lille sandsynlighed for sprogforstyrrelsen DLD

Nogen sandsynlighed for sprogforstyrrelsen DLD

Høj sandsynlighed for sprogforstyrrelsen DLD

Alder ved vurdering¹

Op til 2 år

3 år

4+ år

Hvor lang tid er der gået mellem første vurdering og genvurderingen, der viser fortsatte sprogvanskeligheder?²

Mindre end 6 måneder

6 måneder eller mere

Påvirkede sproglige delfærdigheder²: ☐ Fonologi ☐ Morfologi og syntaks ☐ Semantik ☐ Ordmobilisering ☐ Pragmatik ☐ Sproglig indlæring og hukommelse

Kun fonologiske vanskeligheder

Få påvirkede delfærdigheder
Kun ekspressive vanskeligheder

Mange påvirkede delfærdigheder
Receptive og ekspressive vanskeligheder

Risikofaktorer³: ☐ Lav fødselsvægt eller lav Apgarscore ☐ Sprog- og læsevanskeligheder i familien ☐ Lavt uddannelsesniveau eller begrænset ordforråd hos forældrene ☐ Lav socioøkonomisk status

Få/ingen risikofaktorer

Mange risikofaktorer

Tidlige sproglige indikatorer⁴

Ved 12 måneder:
Anvender få ord meningsfuldt eller forståeligt uden brug af gestik
Begrænset pege eller udstrakt arm for at vise en genstand

Ved 24 måneder: Ingen 2-ords sætninger

Senere sproglige indikatorer¹

Genfortæller hovedpointer i historier
– evt. med syntaktiske, morfologiske og fonologiske fejl

Kan ikke genfortælle simple historier (selv med billedstøtte)

Fremmende omgivelsesfaktorer⁵: ☐ Sprog- og læsefærdigheder i hjemmemiljøet (f.eks. samtaler mellem barn og voksen under leg og skærmtid, højtlesning, mange tilgængelige bøger)
☐ Adgang til forskellige sprogmiljøer ☐ Direkte eller indirekte logopædisk intervention

Sprogfærdigheder bliver bedre med eksisterende eller forbedret input

Det er ikke muligt at forbedre input

Ingen klar fremgang med forbedret input – bedre sprogfærdigheder kræver betydelig indsats

Afgrænsning af de sproglige vanskeligheder: Vurder, i hvilken søjle de fleste indikatorer ligger.

Vurdering

Sprogvanskeligheder

Sprogvanskeligheder
Følg barnets udvikling og vurder på baggrund af denne, hvorvidt der er indikation for en sprogforstyrrelse

Indikation af sprogforstyrrelse
Tegn på biomedicinsk tilstand?

NEJ

JA

(formodet) DLD

(formodet) Sprogforstyrrelse i forbindelse med {biomedicinsk tilstand}*

* Se skemaet "DLD som en samtidig forstyrrelse vs. Sprogforstyrrelse i forbindelse med {biomedicinsk tilstand}" samt reference 6

Referencer:

1. Bishop & Edmundson, 1987, JSHD, 52:16-73; 2. Bishop et al., 2016, PLoS ONE, 11/7:e0158753; 3. Eadie et al., Pediatrics, 147/2:e20201712; McKean et al., 2015, PLoS ONE, 10/8:e0134251; McKean et al., 2016, IJEC, 48:329-51; Rudolph, 2017, AJSLP, 26:991-1010; 4. McKean et al., 2016; Rudolph & Leonard, 2016, JEI, 38:41-58; 5. McKean et al., 2016; Collisson et al., 2016, J Peds, 172, 168-74; 6. Dohmen et al., 2016, ADLI, 1:1-15

Dette skema er en løs oversættelse af Archibald, L (2020). The DLD Diagnostics Toolbox. <https://www.uwo.ca/fhs/lwm/news/2020/index.html>. Den oprindelige forfatter har ikke gennemgået det oversatte arbejde og er ikke ansvarlig for en forkert eller upræcis oversættelse. Oversætterne har gjort deres bedste for at sikre en korrekt oversættelse.

Afdækning og afgrænsning af sprogforstyrrelsen DLD hos børn under 5 år

Udgangspunkt

Den logopædiske vurdering viser, at et barn under 5 år har sprogvanskeligheder med betydelig indvirkning på samspillet i dagligdagen. Der er ingen kendt biomedicinsk tilstand, fx autisme eller epilepsi.

Faglige overvejelser

Nedenstående overvejelser kan støtte logopædens vurdering af sandsynligheden for, at sprogvanskelighederne er relateret til sprogforstyrrelsen DLD. Overvejelserne bør tage hensyn til den store variation i sprogfærdighederne i denne alder.

Indikatorer, der peger på:

Lille sandsynlighed for sprogforstyrrelsen DLD

Nogen sandsynlighed for sprogforstyrrelsen DLD

Høj sandsynlighed for sprogforstyrrelsen DLD

Alder ved vurdering¹

Op til 2 år

3 år

4+ år

Hvor lang tid er der gået mellem første vurdering og genvurderingen, der viser fortsatte sprogvanskeligheder?²

Mindre end 6 måneder

6 måneder eller mere

Påvirkede sproglige delfærdigheder³: ☐ Fonologi ☐ Morfologi og syntaks ☐ Semantik ☐ Ordmobilisering ☐ Pragmatik ☐ Sproglig indlæring og hukommelse

Kun fonologiske vanskeligheder

Få påvirkede delfærdigheder
Kun ekspressive vanskeligheder

Mange påvirkede delfærdigheder
Receptive og ekspressive vanskeligheder

Risikofaktorer³: ☐ Lav fødselsvægt eller lav Apgarscore ☐ Sprog- og læsevanskeligheder i familien ☐ Lavt uddannelsesniveau eller begrænset ordforråd hos forældrene ☐ Lav socioøkonomisk status

Få/ingen risikofaktorer

Mange risikofaktorer

Tidlige sproglige indikatorer⁴

Ved 12 måneder:
Anvender få ord meningsfuldt eller forståeligt uden brug af gestik
Begrænset pege eller udstrakt arm for at vise en genstand

Ved 24 måneder: Ingen 2-ords sætninger

Senere sproglige indikatorer¹

Genfortæller hovedpointer i historier
– evt. med syntaktiske, morfologiske og fonologiske fejl

Kan ikke genfortælle simple historier (selv med billedstøtte)

Fremmende omgivelsesfaktorer⁵: ☐ Sprog- og læsefærdigheder i hjemmemiljøet (f.eks. samtaler mellem barn og voksen under leg og skærmtid, højtlesning, mange tilgængelige bøger)
☐ Adgang til forskellige sprogmiljøer ☐ Direkte eller indirekte logopædisk intervention

Sprogfærdigheder bliver bedre med eksisterende eller forbedret input

Det er ikke muligt at forbedre input

Ingen klar fremgang med forbedret input – bedre sprogfærdigheder kræver betydelig indsats

Afgrænsning af de sproglige vanskeligheder: Vurder, i hvilken søjle de fleste indikatorer ligger.

Sprogvanskeligheder

Sprogvanskeligheder

Følg barnets udvikling og vurder på baggrund af denne, hvorvidt der er indikation for en sprogforstyrrelse

Indikation af sprogforstyrrelse
Tegn på biomedicinsk tilstand?

NEJ

JA

(formodet) DLD

(formodet) Sprogforstyrrelse i forbindelse med {biomedicinsk tilstand}*

* Se skemaet "DLD som en samtidig forstyrrelse vs. Sprogforstyrrelse i forbindelse med {biomedicinsk tilstand}" samt reference 6

Referencer:

1. Bishop & Edmundson, 1987, JSHD, 52:16-73; 2. Bishop et al., 2016, PLoS ONE, 11/7:e0158753; 3. Eadie et al., Pediatrics, 147/2:e20201712; McKean et al., 2015, PLoS ONE, 10/8:e0134251; McKean et al., 2016, IJEC, 48:329-51; Rudolph, 2017, AJSLP, 26:991-1010; 4. McKean et al., 2016; Rudolph & Leonard, 2016, JEI, 38:41-58; 5. McKean et al., 2016; Collisson et al., 2016, J Peds, 172, 168-74; 6. Dohmen et al., 2016, ADLI, 1:1-15

Dette skema er en løs oversættelse af Archibald, L (2020). The DLD Diagnostics Toolbox. <https://www.uwo.ca/fhs/lwm/news/2020/index.html>. Den oprindelige forfatter har ikke gennemgået det oversatte arbejde og er ikke ansvarlig for en forkert eller upræcis oversættelse. Oversætterne har gjort deres bedste for at sikre en korrekt oversættelse.

af audiologopædisk forening

NVOL
Nationalt Videncenter
for Ordblindhed og andre
Læsevanskeligheder

Afdækning og afgrænsning af sprogforstyrrelsen DLD hos børn under 5 år

Udgangspunkt

Den logopædiske vurdering viser, at et barn under 5 år har sprogvanskeligheder med betydelig indvirkning på samspillet i dagligdagen. Der er ingen kendt biomedicinsk tilstand, fx autisme eller epilepsi.

Faglige overvejelser

Nedenstående overvejelser kan støtte logopædens vurdering af sandsynligheden for, at sprogvanskelighederne er relateret til sprogforstyrrelsen DLD. Overvejelserne bør tage hensyn til den store variation i sprogfærdighederne i denne alder.

Indikatorer, der peger på:

Lille sandsynlighed for sprogforstyrrelsen DLD

Nogen sandsynlighed for sprogforstyrrelsen DLD

Høj sandsynlighed for sprogforstyrrelsen DLD

Alder ved vurdering¹

Op til 2 år

3 år

4+ år

Hvor lang tid er der gået mellem første vurdering og genvurderingen, der viser fortsatte sprogvanskeligheder?²

Mindre end 6 måneder

6 måneder eller mere

Påvirkede sproglige delfærdigheder²: ☐ Fonologi ☐ Morfologi og syntaks ☐ Semantik ☐ Ordmobilisering ☐ Pragmatik ☐ Sproglig indlæring og hukommelse

Kun fonologiske vanskeligheder

Få påvirkede delfærdigheder
Kun ekspressive vanskeligheder

Mange påvirkede delfærdigheder
Receptive og ekspressive vanskeligheder

Risikofaktorer³: ☐ Lav fødselsvægt eller lav Apgarscore ☐ Sprog- og læsevanskeligheder i familien ☐ Lavt uddannelsesniveau eller begrænset ordforråd hos forældrene ☐ Lav socioøkonomisk status

Få/ingen risikofaktorer

Mange risikofaktorer

Tidlige sproglige indikatorer⁴

Ved 12 måneder:
Anvender få ord meningsfuldt eller forståeligt uden brug af gestik
Begrænset pegen eller udstrakt arm for at vise en genstand

Ved 24 måneder: Ingen 2-ords sætninger

Senere sproglige indikatorer¹

Genfortæller hovedpointer i historier
– evt. med syntaktiske, morfologiske og fonologiske fejl

Kan ikke genfortælle simple historier (selv med billedstøtte)

Fremmende omgivelsesfaktorer⁵: ☐ Sprog- og læsefærdigheder i hjemmemiljøet (f.eks. samtaler mellem barn og voksen under leg og skærmtid, højtlesning, mange tilgængelige bøger)
☐ Adgang til forskellige sprogmiljøer ☐ Direkte eller indirekte logopædisk intervention

Sprogfærdigheder bliver bedre med eksisterende eller forbedret input

Det er ikke muligt at forbedre input

Ingen klar fremgang med forbedret input – bedre sprogfærdigheder kræver betydelig indsats

Afgrænsning af de sproglige vanskeligheder: Vurder, i hvilken søjle de fleste indikatorer ligger.

Sprogvanskeligheder

Sprogvanskeligheder

Følg barnets udvikling og vurder på baggrund af denne, hvorvidt der er indikation for en sprogforstyrrelse

Indikation af sprogforstyrrelse
Tegn på biomedicinsk tilstand?

NEJ

JA

(formodet) DLD

(formodet) Sprogforstyrrelse i forbindelse med {biomedicinsk tilstand}*

* Se skemaet "DLD som en samtidig forstyrrelse vs. Sprogforstyrrelse i forbindelse med {biomedicinsk tilstand}" samt reference 6

Referencer:

1. Bishop & Edmundson, 1987, JSHD, 52:16-73; 2. Bishop et al., 2016, PLoS ONE, 11/7:e0158753; 3. Eadie et al., Pediatrics, 147/2:e20201712; McKean et al., 2015, PLoS ONE, 10/8:e0134251; McKean et al., 2016, IJEC, 48:329-51; Rudolph, 2017, AJSLP, 26:991-1010; 4. McKean et al., 2016; Rudolph & Leonard, 2016, JEI, 38:41-58; 5. McKean et al., 2016; Collisson et al., 2016, J Peds, 172, 168-74; 6. Dohmen et al., 2016, ADLI, 1:1-15

Dette skema er en løs oversættelse af Archibald, L (2020). The DLD Diagnostics Toolbox. <https://www.uwo.ca/fhs/lwm/news/2020/index.html>. Den oprindelige forfatter har ikke gennemgået det oversatte arbejde og er ikke ansvarlig for en forkert eller upræcis oversættelse. Oversætterne har gjort deres bedste for at sikre en korrekt oversættelse.